

ISSN 2091-5187

SERVIS

ILMIY-AMALIY
JURNAL

№3

2026

SERVIS

ILMIY-AMALIY JURNAL 2026-yil, 3-soni

Muassis: Samarqand iqtisodiyot va servis instituti

O‘zbekiston Matbuot va axborot agentligi tomonidan 2008-yil 31-dekabrda
0561-raqam bilan ro‘yxatga olingan.
O‘zR OAK Riyosatining 19.03.2017-y., 239/5-sonli qarori bilan e’tirof etilgan.

Tahririyat a’zolari:

Mas’ul kotib:

i.f.d., prof. M.Q.Pardayev

Muharrirlar:

i.f.d., dotsent F.A.Safarov
PhD, dotsent I.M.Pardayeva
PhD, I.Sh.Ernazarova

Texnik muharrir:

katta o‘qituvchi F.O.O‘roqov

Korrektor:

PhD, dotsent v.b.
T.I.Yahyoyev

Sahifalovchi:

PhD, dotsent v.b.
X.N.Ochilova

1 yilda 4 marotaba
chop etiladi.

**O‘zbekiston hududida
tarqatiladi.**

Tahririyat manzili:

140100, Samarqand shahar,
Amir Temur ko‘chasi, 9-uy,

tel.: +998(66)233-28-38,
+998(97)913-74-40

faks: +998(366)231-12-53
el.pochta:

samisiservis@mail.ru

Tahrir hay’ati raisi:

M.E.Po‘latov – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti rektori,
i.f.d., professor

Tahrir hay’ati raisi o‘rinbosari:

O.M.Pardayev – SamISI prorektori, iqtisod fanlari doktori,
professor

Tahrir hay’ati a’zolari:

M.M.Muxammedov – SamISI professori, iqtisod fanlari
doktori

D.R.Zaynalov – SamISI professori, iqtisod fanlari doktori

O.M.Murtazayev – TDIUSF direktori, iqtisod fanlari doktori,
professor

M.R.Boltabayev – TDIU professori, iqtisod fanlari doktori

R.X.Ergashev – QarMII professori, iqtisod fanlari doktori

B.K.G‘oibnazarov – iqtisod fanlari doktori, professor

I.S.To‘xliyev – SamISI professori, iqtisod fanlari doktori

K.B.Urazov – SamISI professori, iqtisod fanlari doktori

D.H.Aslanova – iqtisod fanlari nomzodi, professor

Q.J.Mirzayev – SamISI professori, iqtisod fanlari doktori

B.I.Isroilov – TDIU professori, iqtisod fanlari doktori

G.M.Shodiyeva – SamISI professori v.b., iqtisod fanlari doktori

S.N.Toshnazarov – SamISI professori, iqtisod fanlari doktori

R.N.Normaxmatov – SamISI professori, texnika fanlari doktori

A.Bektemirov – SamISI professori, iqtisod fanlari doktori

M.T.Alimova – SamISI professori, iqtisod fanlari doktori

Z.Dj.Adilova – TDIU professori, iqtisod fanlari doktori

Sh.O.Quvondiqov – SamISI professori, iqtisod fanlari doktori

L.N.Xalikova – SamISI professori, iqtisod fanlari doktori

F.A.Safarov – SamISI dotsenti, iqtisod fanlari doktori

A.M.Karimova – SamISI professori, iqtisod fanlari doktori

I.B.Mattiyev – SamISI professori, pedagogika fanlari doktori

B.F.Boronov – SamISI professori v.b., iqtisod fanlari doktori

A.N.Xoliqulov – SamISI professori, iqtisod fanlari nomzodi

X.A.Raximov – SamISI dotsenti, PhD

S.A.Babanazarova – SamISI dotsenti, PhD

X.N.Ochilova – SamISI dotsenti v.b., PhD

I.R.Berdikulova – SamISI dotsenti v.b., PhD

A.Q.G‘apparov – SamISI dotsenti v.b., PhD

MUNDARIJA:

NAZARIYA VA METODOLOGIYA	
Мамаюнус Қаршибаевич Пардаев, Баходир Ибрагимович Исроилов Олим Мамаюнусович Пардаев Ўзбекистон мустақиллигининг 35 йиллик тараққиёт йўлида эришилган натижаларнинг қисқача шарҳи	5
Мурод Мухаммедович Мухаммедов, Мамаюнус Қаршибаевич Пардаев, Меҳрангиз Олимовна Мамаюнусова Инсон ресурслари ва инсон капиталининг ўртасидаги фарқлар ва уларни ривожлантириш йўллари	13
Ibodulla Xasanovich Ibragimov, Larisa Alijonovna Musabaeva Logistikada operatsion samaradorlik: modellash va baholashga ilmiy yondashuvlar	20
SANOAT VA QISHLOQ XO‘JALIGI	
Durdona Dilshadbekovna Djalalova Qishloq xo‘jaligida innovatsion texnologiyalarni joriy etishni rag‘batlantirishning ahamiyati.	26
Абдухолик Эгамович Тангиров, Гулноза Абдулхолик қизи Абдулхолиқова Чўл-яйлов чорвачилигини барқарор ривожлантириш учун инновацион технологиялар: иқтисодий ва тиббий аҳамияти	29
Мадина Мурадхановна Хашимова Тоғли ҳудудлар жозибдорлигини табиий ресурслар мавжудлиги асосида баҳолаш	32
Shahnoza Abdirashitovna Po‘latova Sut mahsulotlarini barqaror ishlab chiqarishda agroklastarlar faoliyatini takomillashtirishning dolzarb masalalari	35
Javohir Xamroqul o‘gli Jurayev Sanoat korxonalarining iqtisodiy samaradorligini oshirish mexanizmini takomillashtirish	39
Iroda Turdibayevna Kudratova Mamlakatimizda paxta-to‘qimachilik klasterlarida agroservis samaradorligini oshirish yo‘llari	44
INNOVATSIYA VA RAQAMLI IQTISODIYOT	
Rayxona Sadriddinovna Amriddinova Sun‘iy intellekt va onlayn baholashlar davrida raqamli turistik xulq-atvor tahlili	50
Нилуфар Зиябаевна Юлдашова Оценка результативности инновационных моделей в условиях сельской местности	52
Timur Ibodullaevich Ibragimov Logistika sohasida raqamli ko‘nikmalarni shakllantirish muammolari va yechimlari	57
Zuhriddin Sanjar o‘g‘li Rashidov Raqamli texnologiyalar ta‘sirida mehnat resurslari samaradorligini baholash ko‘rsatkichlarini takomillashtirish	61
Нажмиддин Раҳматуллаевич Абдувоҳидов Савдо ва хизмат кўрсатиш соҳасида яширин иқтисодиётни олдини олиш борасида рақамлаштириш йўналишлари	66
Nilufar Abdaxatovna Abduqodirova Samarqand viloyatida raqamli transformatsiyasi: holati, tarkibi va samaradorligini baholash	70
Farxod Faxriddinovich Ulugmurodov Samarqand viloyatida elektron savdo xizmatlarining innovatsion rivojlanish holati va istiqbollari	74

Shahnoza Abdirashitovna Po‘latova – Alfraganus universiteti PhD, katta o‘qituvchisi,
e-mail: pulatovashaxnoza94@gmail.com

SUT MAHSULOTLARINI BARQAROR ISHLAB CHIQARISHDA AGROKLASTERLAR FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISHNING DOLZARB MASALALARI

Annotasiya. Ushbu maqolada O‘zbekiston Respublikasi agrosanoat majmuida, xususan, sut va sut mahsulotlarini barqaror ishlab chiqarishda agroklastlar faoliyatini rivojlantirish hamda ularning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish masalalari ilmiy va amaliy jihatdan o‘rganilgan. Mamlakatda sut xomashyosining asosiy qismi (90% dan ortig‘i) kichik dehqon va shaxsiy yordamchi xo‘jaliklar hissasiga to‘g‘ri kelayotgan sharoitda, mahsulot sifatini standartlashtirish, doimiy ta‘minot zanjirini yaratish va “yashil iqtisodiyot” tamoyillarini joriy etishda agroklastlarning o‘rni yoritilgan.

Kalitso‘zlar: yashil marketing, yashil marketing innovatsiyalari, marketing innovatsiyalari, barqaror iste‘mol, “yashil sertifikat”, yashil mahsulot, yashil xarid, yashil mahsulot strategiyasi.

Kirish. Jahon iqtisodiyotida oziq-ovqat xavfsizligini ta‘minlash, aholini sifatli va xavfsiz oziq-ovqat mahsulotlari bilan uzluksiz ta‘minlash eng muhim strategik vazifalardan biri bo‘lib qolmoqda. BMTning Barqaror Rivojlanish Maqsadlarida (BRM) ham barqaror qishloq xo‘jaligini rivojlantirish va resurslardan oqilona foydalanish alohida o‘rin tutadi. Sut va sut mahsulotlari inson salomatligi uchun zarur bo‘lgan oqsil, kalsiy va boshqa mikroelementlarning asosiy manbai hisoblanib, ushbu tarmoqni barqaror va samarali tashkil etish to‘g‘ridan-to‘g‘ri me‘yoriy ovqatlanish balansi va milliy genofondni muhofaza qilish bilan bog‘liq.

O‘zbekiston Respublikasida so‘nggi yillarda chorvachilik va sutni qayta ishlash sanoatini modernizatsiya qilish, ishlab chiqarish hajmini oshirish hamda tarmoqqa zamonaviy bozor mexanizmlarini joriy etish bo‘yicha keng ko‘lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Biroq, bugungi kunda respublikada ishlab chiqarilayotgan jami sutning 90 foizdan ortiq qismi kichik dehqon va aholi xonadonlarida yetishtirilmoqda. Bu holat chorva mollarining tarqoqligi, sifat va sanitariya-gigiyena talablariga to‘liq rioya etilmasligi, em-xashak bazasining yetarsizligi va mavsumiylik darajasining yuqori bo‘lishi kabi tizimli muammolarni keltirib chiqarmoqda.

Ushbu muammolarni bartaraf etishning eng samarali va zamonaviy yechimlaridan biri agroklastlar tizimidir. Agroklastlar “maydondan dasturxongacha” bo‘lgan yagona qiymat zanjirini yaratib, naslchilik, yem yetishtirish, sut yig‘ish, qayta ishlash, saqlash va logistika jarayonlarini bir tizimga birlashtiradi. Sut sanoatida agroklastlar faoliyatini takomillashtirish hamda ularga kichik ishlab chiqaruvchilarni kooperatsiya asosida integratsiya qilish barqaror iqtisodiy o‘sishni va ekologik xavfsizlikni ta‘minlash nuqtai nazaridan o‘ta dolzarb masaladir.

Rivojlangan davlatlar tajribasiga nazar solsak, Yangi Zelandiyada sutni qayta ishlashda klaster modeli fermerlar, qayta ishlash zavodlari, ilmiy markazlar va eksport tarmoqlarini birlashtiradi. Shu sababli barqaror rivojlanish natijalari ham klasterlarning o‘ziga xos mexanizmlaridan kelib chiqadi. Yutuqli tomonlari quyidagilardan iborat:

1. Integratsiya: Fermer → qaytaishlash → logistika → eksport zanjiri yagona tizimda ishlaydi.

2. Innovatsiya tezligi: Klaster ichida ilmiy markazlar va texnologiya kompaniyalari bo‘lgani uchun yangi yechimlar tez joriy etiladi.

3. Ekologik boshqaruv: Sut ishlab chiqarishda chiqindilarni kamaytirish, suvni tejash va metan emissiyasini pasaytirish klaster darajasida nazorat qilinadi.

4. Fermerlarni qo‘llab-quvvatlash: Kichik ishlab chiqaruvchilar klaster orqali bozorga chiqish imkoniyatiga ega bo‘ladi.

Mavzuga oid adabiyotlarning tahlili. Agroklastlar va ularning qishloq xo‘jaligida qiymat zanjirini shakllantirishdagi o‘rni ko‘plab xorijiy va mahalliy iqtisodchi olimlar tomonidan o‘rganilgan. Klaster nazariyasining asoschisi M. Porter klasterni o‘zaro bog‘liq bo‘lgan va muayyan sohada faoliyat yurituvchi hamkor korxonalar, yetkazib beruvchilar va xizmat ko‘rsatuvchi muassasalarning geografik jihatdan to‘planishi deb ta‘riflaydi. Yangi Zelandiya tajribasida D. Tomorrow strategiyasi (2017): Sut sektorini ekologik barqarorlik, ijtimoiy mas‘uliyat va global raqobatbardoshlik asosida rivojlantirish.

Qishloq xo‘jaligida barqaror rivojlanish va agroklastlar mexanizmi bo‘yicha M.Yermakov, A.Altuxov, hamda BMTning Oziq-ovqat va qishloq xo‘jaligi tashkiloti (FAO) mutaxassislari tadqiqot olib borishgan. FAO hisobotlarida ta’kidlanishicha, sut sanoatida barqarorlik nafaqat iqtisodiy foyda, balki issiqxona gazlari tashlamalarini kamaytirish, suv resurslaridan oqilona foydalanish va hayvonlar salomatligini muhofaza qilish (Animal Welfare) bilan to‘g‘ridan-to‘g‘ri bog‘liqdir.

O‘zbekistonlik iqtisodchi olimlardan Q.A.Choriev, R.H.Ergashev, B.T.Salimov, A.M.Qodirov kabi tadqiqotchilar agrosanoat majmuida klaster tizimini joriy etish, chorvachilikni rivojlantirish va agrokoooperatsiya masalalarigabag‘ishlangan ilmiy ishlarida qishloq xo‘jaligi tarmoqlarini klasterlashtirish orqali mahsulot raqobatbardoshligini oshirish mumkinligini asoslab berishgan.

Biroq, aynan sut sanoatida kichik dehqon xo‘jaliklarini agroklastlar atrofiga integratsiya qilish, sut yig‘ish logistikasini avtomatlashtirish hamda “yashil iqtisodiyot” talablarini sut ishlab chiqarish bosqichlariga tatbiq etish mexanizmlari yetarlicha kompleks tadqiq etilmagan va qo‘shimcha ilmiy izlanishlarni talab etadi.

Tadqiqot metodologiyasi. Tadqiqot jarayonida mantiqiy va abstrakt fikrlash, monografik kuzatuv, qiyosiy va statistik tahlil, tizimli yondashuv, SWOT-tahlil hamda guruhlash usullaridan foydalanildi.

Statistik ma’lumotlar O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistik agentlik, Qishloq xo‘jaligi vazirligi, Veterinariya va chorvachilikni rivojlantirish qo‘mitasi hamda mamlakatimizda faoliyat yuritayotgan sut agroklastlarining (“Pure Milky” va boshqalar) amaliy ma’lumotlari asosida qayta ishlash va umumlashtirishda analiz va sentiz usullaridan foydalanildi.

Tahlil va natijalar. O‘zbekiston Respublikasi milliy statistika qo‘mitasi (stat.uz) ma’lumotiga ko‘ra, bugungi kunda O‘zbekistonda yiliga 11 million tonnadan ortiq sut ishlab chiqariladi. Biroq ushbu hajmlarning subyektlar kesimidagi taqsimoti keskin tafovutga ega: dehqon va shaxsiy yordamchi xo‘jaliklar: 90–92%, fermer xo‘jaliklari: 6–7%, qishloq xo‘jaligi tashkilotlari (shu jumladan agroklastlar): 2–3%.

Ushbu tuzilma sut sanoatida bir qancha jiddiy muammolarni keltirib chiqaradi:

1. Sifat bir xil emasligi. Kichik xo‘jaliklarda qo‘l mehnati ustunligi, sog‘ish va saqlashda sanitariya norma va qoidalariga (HACCP va ISO standartlari) har doim ham amal qilinmasligi.

2. Mavsumiylik omili. Yoz va bahor oylarida sut taklifi keskin ortib, narx pasayishi; qish va bahor boshida esa xomashyo taqchilligi va narxning sun‘iy ko‘tarilishi.

3. Logistika qiyinchiligi. Kichik xonadonlardan oz miqdordagi sutni yig‘ib olishda transport va sovitish xarajatlarining yuqoriligi.

Sut ishlab chiqarishning tarkibiy tizimi quyidagicha:

1. Kichik dehqon va aholi xo‘jaliklari (90%+) – tarqoqlik va past sifat.

2. Fermer xo‘jaliklari (6-7%) – mavsumiy tebranishlar.

3. Agroklastlar va yirik fermalar (2-3%) – yuqori texnologiya, standart sifat.

Sut agroklastlari yuqoridagi muammolarni hal etishning eng samarali vositasi ekanligini amaliyot ko‘rsatmoqda. Misol uchun, Samarqand viloyatida faoliyat yurituvchi “Pure Milky” agroklasteri tajribasi shuni ko‘rsatadiki, yopiq siklli klaster modelida quyidagi afzalliklarga erishiladi:

1. O‘z yem-xashak bazasi. Klasterga ajratilgan ekin maydonlarida sifatli makkajo‘xori silosi, beda va oqsilga boy yem ekinlari yetishtiriladi. Bu esa sut mahsuldorligini 20–30% ga oshiradi.

2. Naslchilik va veterinariya nazorati. Yevropadan keltirilgan yuqori mahsuldor (Golshtayn-Friz, Shvits kabi) zotli qoramollar hisobiga bir bosh sigirdan olinadigan yillik sut miqdori 7000–9000 litrgacha yetkaziladi (dehqon xo‘jaliklarida bu ko‘rsatkich 1500–2500 litrni tashkil etadi).

3. Sifat nazorati va avtomatlashtirish. Sog‘ish jarayoni to‘liq avtomatlashtirilgan bo‘lib, inson omili minimallashtirilgan. Bu esa sut tarkibidagi bakterial ifloslanishni bir necha barobar kamaytiradi.

Biroq, respublikadagi barcha sutni qayta ishlash korxonalari ham bunday yopiq klaster tizimiga ega emas. Ko‘pchilik qayta ishlovchilar xomashyo yetishmovchiligi sababli o‘z

quvvatlarining bor-yo‘g‘i 40–60 foizidan foydalanmoqda.

1-jadval

Sut ishlab chiqarishga ixtisoslashgan agroklasterning SWOT tahlili

Kuchli tomonlari (Strengths)	Zaif tomonlari (Weaknesses)
“Maydondan rastagacha” to‘liq sifat nazorati; Zamonaviy qayta ishlash va qadoqlash texnologiyalari; resurs tejamkor uskunalardan foydalanish. yuqori qo‘shilgan qiymatli mahsulotlar ishlab chiqarish.	Yirik kapital kiritmalar talab etilishi; yer maydonlarining yetarsizligi (yem-xashak uchun); kichik dehqon xo‘jaliklari bilan kooperatsiya tizimida uzilishlar; malakali zootexnik va veterinarlar yetishmovchiligi.
Imkoniyatlar (Opportunities)	Xavf-xatarlar (Threats)
Yashil texnologiyalar (biogaz, quyosh panellari)ni joriy etish; kooperatsiya asosida aholi sutini brend ostida yig‘ish; eksport bozorlariga (Qozog‘iston, Afg‘oniston, MDH) chiqish; davlat imtiyozli kreditlari va subsidiyalari.	Iqlim o‘zgarishi va suv resurslari taqchilligi; oqsil va yem mahsulotlari narxining oshib borishi; import mahsulotlar tomonidan narx bosimi; chorva kasalliklari xavfi.

Sut mahsulotlarini barqaror ishlab chiqarish uchun agroklasterning faoliyatiga quyidagi innovatsion va “yashil” mexanizmlarni tatbiq etish zarur:

1. “Agroklasterning + Dehqon xo‘jaligi” kooperatsiya modelini rivojlantirish. Kichik aholi xonadonlarini klaster atrofida birlashtirish lozim. Buning uchun:

- klaster hududda sut yig‘ish va birinchi bosqichda sovitish punktlari (chilling centers) tashki letadi;
- dehqonlarga naslli buzoqlar, sifatli yem va veterinariya xizmatlari shartnoma asosida yetkaziladi;
- aholdan qabul qilinayotgan sut sifati ekspress-testlar orqali aniqlanib, adolatli narx belgilanadi.

2. Chiqindisiz texnologiyalar va biogaz qurilmalarini joriy etish. Chorvachilik komplekslarida katta miqdorda go‘ng va organik chiqindilar hosil bo‘ladi. Agroklasterning biogaz qurilmalarini o‘rnatish orqali:

- energiya muammosi hal etiladi. Ishlab chiqarilgan biogaz va elektr energiyasi klaster ehtiyojlariga yo‘naltiriladi;
- ekologik zarar kamayadi. Metan gazining atmosferaga chiqishi va atrof-muhit ifloslanishi oldi olinadi.
- sifatli bioo‘g‘it olinadi. Biogaz reaktoridan chiqqan suyuq va qattiq bioo‘g‘it yem-xashak ekinlari hosildorligini oshirish uchun ishlatiladi.

3. Suv va resurs tejamkor texnologiyalar. Yem-xashak ekinlarini (makkajo‘xori, beda) yetishtirishda tomchilatib va yomg‘irlatib sug‘orish tizimlarini keng joriy etish zarur. Bu suv sarfini 30–40% ga tejash va hosildorlikni oshirish imkonini beradi.

Xulosa va takliflar. Sut va sut mahsulotlarini barqaror ishlab chiqarish O‘zbekiston oziq-ovqat xavfsizligining tayanch ustunlaridan biridir. Mavjud tarqoq ishlab chiqarish modelidan bosqichma-bosqich zamonaviy agroklasterning va kooperatsiya modeliga o‘tish orqali mahsulot hajmini va sifatini oshirish mumkin. Sut agroklasterning nafaqat iqtisodiy samaradorlikni ta‘minlaydi, balki resurs tejamkor va ekologik toza (“yashil”) texnologiyalarni amaliyotga tatbiq etishning asosiy drayveriga aylanadi.

Buning uchun quyidagilarga e‘tibor qaratish lozim:

1. Institutsional va huquqiy mexanizmlarni takomillashtirish. Sut agroklasterning uchun yem-xashak ekin maydonlarini ajratish tartibini soddalashtirish va uzoq muddatli ijara kafolatlarini mustahkamlash.

2. Kichik ishlab chiqaruvchilar kooperatsiyasini rag‘batlantirish. Agroklasterning

tomonidan aholi xonadonlaridan sut yig'ish punktlarini tashkil etish xarajatlarining bir qismini davlat subsidiyalari orqali qoplash amaliyotini kengaytirish.

3. “Yashil” moliyalashtirish instrumentlarini joriy etish. Biogaz qurilmalari, quyosh panellari va tomchilatib sug'orish tizimlarini o'rnatuvchi sut klasterlariga past foizli “yashil kreditlar” ajratish.

4. Kadrlar salohiyatini oshirish. Agroklastarlar va fermer xo'jaliklari uchun zamonaviy zootexnika, veterinariya va sifat nazorati (HACCP) bo'yicha mutaxassislarni tayyorlash hamda ularning malakasini oshirish tizimini yo'lga qo'yish.

5. Raqamlashtirish. Sut yig'ish, sifatini baholash va to'lovlarni amalga oshirish jarayonlarini to'liq raqamlashtirish (blokcheyn va avtomatlashtirilgan ma'lumotlar bazasi) orqali shaffoflikni ta'minlash.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 8-fevraldagi “Chorvachilik tarmog'ini davlat tomonidan qo'llab-quvvatlashning qo'shimcha chora-tadbirlari to'g'risida”gi PQ-121-son Qarori.

2. O'zbekiston Respublikasining "Qishloq xo'jaligi kooperatsiyasi to'g'risida"gi Qonuni.

3. Porter M.E. (1998). Clusters and the New Economics of Competition. Harvard Business Review, 76(6), 77-90.

4. FAO. (2020). Climate change and the global dairy cattle sector: The role of dairy development in low-carbon growth. Food and Agriculture Organization of the United Nations, Rome.

5. Choriev Q.A. (2021). Agrosanoat majmuida klaster tizimini rivojlantirishning iqtisodiy mexanizmlari. Toshkent: “Iqtisodiyot-Moliya”.

6. Ergashev, R. H. (2020). Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti. Darslik. Toshkent: “ILM ZIYO”.

7. Salimov, B. T., & Salimov, B. B. (2019). Dehqon va fermer xo'jaliklarida kooperatsiya aloqalarini rivojlantirish masalalari. Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar ilmiy elektron jurnali, (4).

8. World Bank. (2021). Uzbekistan Agri-Food Sector Growth and Investment Strategy. World Bank Group Report.

9. Qodirov, A. M. (2022). Sut va sut mahsulotlari bozorida raqobatbardoshlikni oshirish va agroklastarlar samaradorligi. Agroiqtisodiyot jurnali, 2-son, 45–50-b.

Ш.Пулатова	Sh.Pulatova
Актуальные вопросы совершенствования деятельности агрокластеров в обеспечении устойчивого производства молочной продукции Аннотация. В данной статье с научной и практической точек зрения исследованы вопросы развития деятельности агрокластеров и совершенствования их организационно-экономических механизмов в агропромышленном комплексе Республики Узбекистан, в частности, в сфере устойчивого производства молока и молочной продукции. В условиях, когда более 90% основного объема молочного сырья в стране приходится на долю мелких дехканских и личных подсобных хозяйств, освещена роль агрокластеров в стандартизации качества продукции, формировании стабильной цепочки поставок и внедрении принципов «зелёной экономики». Ключевые слова: зелёный маркетинг, инновации зелёного маркетинга, маркетинговые инновации, устойчивое потребление, «зелёный сертификат», экологически чистая продукция, зелёные закупки, стратегия продвижения зелёной продукции.	Current issues in improving the activities of agroclusters for sustainable dairy production Abstract. This article examines, from both scientific and practical perspectives, the development of agrocluster activities and the improvement of their organizational and economic mechanisms in the agro-industrial complex of the Republic of Uzbekistan, particularly in the field of sustainable production of milk and dairy products. Given that more than 90% of the country's primary milk raw materials are supplied by small peasant and household farms, the article highlights the role of agroclusters in standardizing product quality, establishing a stable supply chain, and implementing the principles of the “green economy”. Keywords: green marketing, green marketing innovations, marketing innovations, sustainable consumption, “green certificate”, green products, green purchasing, green product strategy.

ISSN 2091-5187

❧ “SERVIS” ❧

Jurnal Samarqand iqtisodiyot va servis instituti tahririyat
bo‘limida nashrga tayyorlandi.

08.09.2026 yilda terishga berildi. 25.09.2026 yilda bosishga ruxsat etildi. Ofset
bosma qog‘ozi. Qog‘oz bichimi 60x84_{1/8}. “Times” garniturasini. Ofset bosma usuli.
Shartli bosma tabog‘i 15,6. Hisob-nashriyot
tabog‘i 14,68. Adadi 100 nusxa. Buyurtma №0169A/26

Samarqand iqtisodiyot va servis institutining
matbaa bo‘limida chop etildi.
Litsenziya № 025316.
Reestr № X-119112.

Manzil: Samarqand shahri, Shoxruh ko‘chasi, 60-uy.

© Samarqand iqtisodiyot va servis instituti, 2026.